THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
PUBLISHED BY
THE HEBREW JOURNAL
JOURNAL PRESS, LIMITED
542 DUNDAS ST. WEST. Telephone Trinity 6830-6831
M. Clavir, Pres. and Gen. Mgr.
Subscription Rates: $6 PER YEAR $3.50 SIX MONTHS
Single Copy—3 cents
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O., Toronto, January 22nd, 1913

אויב עס זאל איינגערופען ווערען א ספעציעלער קאנגרעס

ווען מיר שרייבען די וויסערע שורות איז די לעצטע נייעס ארום דער אפשטעלונג פון דער וויסערדיגער אידישער איינוואנדערונג אין ארץ ישראל, אז די ציוניסטישע עקזעקוטיוו באטראכט יעצט א פארשלאג איינצורופען א ספעציעלען ציון קאנגרעס אין חודש סעפטעמבער. אבער דער־ווייל איז מען נאך צו קיין באשטימטעם נית געקומען.

עס איז זייער מעגליך אז דאס אויפנעמען אזא פארשלאג האט זיך געניומען פון דעם, וואס אין די ריינן פון די איבערגעבענסטע ציוניסטען האט זיך אויפגעהויבען א געשריי געגען דעם וויייצמאן רעזשים. "וויייצמאן מוז רעזיגנירען" — מיט אזא נוסח איז אריוסענעקומען לעצטע וואך דער וואר־שעווער "היינט", וואס איז א האלבער אפיציאז פון דעם פוילישען ציוניזם און דער ארטיקעל איז געשריבען פון אזא לאיאלען ציוניסט וויי דער באקאנ־טער זשורנאליסט דר. יהושע גאלדבערג. מען זעט וויי ער שרייבט עס מיט וויייצמאן, וועו ער זאגט צווישען אנדערעס:

"עס איז שווער אריוסצוזעהען אזעלכעם פאר ציוניסטען, ספעציעל וועו מען האט אזוי פיעל יארען וויייצמאנ'ען אונטערשטיצט. דאס טוט וועה די ציוניסטען, וועלכע פילען דעם גרעסטען רעספעקט פאר די פעהיגקייטען און דעם טאלאנט פון דעם גרויסען פירער. אבער דאס שיקואל האט גע־וואלט, אז דר. וויייצמאן זאל לייגען די גאנצע האפנונג אויף דעם ענגלישען פאלק, און ער האט אויך אונז געמאכט גלויבען אין ענגלאנד. איצט מוז וויייצמאן רעזיגנירען. ניט דערפאר, ווייל ער האט פארפירט די ציוניסטען, נאר דערפאר ווייל די ענגלישע ארבייטער פארטיי האט פאראטען וויייצ־מאנ'ען. זיי האבען באהאנדעלט דעם ציוניסטישען פירער אויף אזא אופן, וואס קיין שום פריעדדיגע רעגירונג האט דאס ניט געוואגט צו טאן. די ענגלישע רעגירונג פון דאונינג סטריט האט אריוסגעוויזען גענוג כאראקטער און אנטשלאסענקייט בעת די פארהאנדלונגען מיט דעם ציוניסטישען פרעמיער נאחום פאשא און אפילו בנוגע דעם אינדישען פירער גאנדי. אבער די רע־גירונג האלט, אז די אידען זענען זיי שוואכסטע פון אלע פעלקער, און אז מען קען לייכט אנפירען פאליטישע מאכינאציעס אויף דעם אידישען רוקען.

"די ארבייטער רעגירונג האט פאראומוירדיגט די ענגלישע טרא־דיציעס און סענטימענטען. מיר מוזען איצט אננעמען א נייע שטעלונג בנוגע דער לאגע און מיר מוזען אינזעהן אונזער טעות. עס איז נויטיג צו־זאמענצורופען אן אויסערגעוויינליכען קאנגרעס, און צו דערווייזען א נייע עקזעקוטיוו".

אין דעם לעצטען פאראגראף ווערט אויסגעדריקט דאס, וואס עס דע־קען יעצט א סך גוטע ציוניסטען. און דאריבער ווערט פארלאנגט א ספע־ציעלער קאנגרעס. און אויב אזעלכעם ווערט פארקומען, ווערט מען מוזען האנדלען ווענען דעם נאנצען פראבלעם, ניט נאר ווענען דעם אפשטעל פון דער איינוואנדערונג, נאר ווענען דער קאדינאל פראגע — ארץ ישראל, די אידען און ענגלאנד.

דער 25 יאריגער יוביליי פון דער מאזירער סיק בענעפיט סאסייטי

די "מאזירער סיק בענעפיט סאסייטי" אין טאראנטא פייערט היינט איר 25 יאריגען יוביליי. אזעלכע פייערונגען זענען ניט קיין אלטעגליכע דערשיינונגען אויף דער היגער אידישער נאס.

דער טאראנטאר אידישער ישוב איז נאך א נאנץ יונגער, ניט פיעל עלטער איידער די סאסייטי, וועלכע פייערט היינט איר האלבען יובל. און ווען מיר באגריסען היינט די מאזירער סאסייטי, צו איר יובילאום, באגרי־סען מיר אייגענטליך די אידישע טאראנטא.

די "מאזירער סיק בענעפיט סאסייטי" איז אלע מאל געווען א פאר־אין פון עטוואס מער אידער א רייזע "סיק בענעפיט סאסייטי" און קרקע, אדער "סעמעטערי".

די מאזירער סאסייטי איז געשטאנען ביי דעם ווייגעלע פון דעם אידישען ישוב אין טאראנטא. אין זייענדיג א טייל פון דעם ישוב, האט זי אייגענט־ליך געהאלפען פורעמען די טאראנטער אידישע נעשיכטע צוגלייך מיט איר אייגענער.

די מאזירער סאסייטי, באשטייענדיג פון אן ארבייטער און מיטעל־קלאס עלעמענט, איז אלע מאל געשטאנען אין די ריינן פון די, וועלכע הא־בען גהאלפען בויען דעם אידישען ישוב אין טאראנטא. די ארבייטער אין אנדערע אינסטיטוציעס, וועלכע מיר פארמאגען אין האט זיך וואהרע אפ־גערופען צוליייענדיג איר האנט פאר דער וויידער אויפבויאונג פון ארץ ישראל אלס נאציאנאלע אידישע היים.

ווען מיר באגריסען היינט די מאזירער סאסייטי צו איר 25 יאריגען יוביליי, באגריסען מיר איר נעזעלשאפטליכע טעטיגקייט. מיר באגריסען זי אלס טייל פון טאראנטאר אידישען לעבען. מיר באגריסען זי קרעפער־שאפט, וועלכע האט זיך געשטעלט אלס איר ציעל ניט נאר מאטעריעל אפ־היטען די אינטערעסען פון אירע מיטגלידער, נאר אויך פארוואלגען זייערע נייטסטיגע באדערפענישען.

מען איז נעוואוינט צו קוקען מיט בטול־בליקען אין זיך באציען נאנץ לשכם אין איינציג קרייזען צו די "סיק בענעפיט סאסייטיס" ביי אונז אין שטאדט. עס איז אפשר ביז א נעוויסען גראד אמת, אז זיי האבען אויסגעלעבט נאר ציים אלס ריין מאטעריעלע פארזיכערונגס נעזעלשאפטען, זיי האבען אבער פאר קיין פאל ניט אויסגעלעבט זייער ציים אלס פאקטארען אין דער נעזעלשאפטליכער ארבייט. פארקערט זיי הויבען עדשט אן. עס איז בלויז אין די לעצטע עטליכע יאר וואס די "סיק בענעפיט סאסייטיס" האבען זיך אנגענומען מיט נעזעלשאפטליכער ארבייט.

מיר באגריסען היינט די 25 יאר אלטע מאזירער סאסייטי, וועלכע פארנעמט אזא כבוד'ן פלאץ אין אונזער לאקאלער אידישער נעזעלשאפט, און וויינשען איר לאנגע יארען פון טעטיגקייט אויף דעם געביעט פון מאטע־ריעלער פארזארגונג פאר אירע איינענע מיטגלידער אין פון א בריים פאר־צווייגטער נעזעלשאפטליכער מעטיגקייט פאר דער אידישער מאראנטא בכלל.

אין דער סאוויעטיש־אידישער פרעסע

א קלאה אין גראמען אין שטעדטעל סאווראן

דער "ארבאקאר" (ארבייטער קאראס־פאנדענט) פון שטעדטעל סאווראן צונעשיקט אין רעדאקציע פון כארקאווער "שטערן" פאלגענדען כאראקטעריסטישען פאלקאט. וואס איז געווען א פארשלאג אייג־צורופען א ספעציעלען ציון קאנגרעס אין חודש סעפטעמבער. אבער דער־ווייל איז מען נאך צו קיין באשטימטעם נית געקומען.

עס איז זייער מעגליך אז דאס אויפנעמען אזא פארשלאג האט זיך געניומען פון דעם, וואס אין די ריינן פון די איבערגעבענסטע ציוניסטען האט זיך אויפגעהויבען א געשריי געגען דעם וויייצמאן רעזשים. "וויייצמאן מוז רעזיגנירען" — מיט אזא נוסח איז אריוסענעקומען לעצטע וואך דער וואר־שעווער "היינט", וואס איז א האלבער אפיציאז פון דעם פוילישען ציוניזם און דער ארטיקעל איז געשריבען פון אזא לאיאלען ציוניסט וויי דער באקאנ־טער זשורנאליסט דר. יהושע גאלדבערג. מען זעט וויי ער שרייבט עס מיט וויייצמאן, וועו ער זאגט צווישען אנדערעס:

"עס איז שווער אריוסצוזעהען אזעלכעם פאר ציוניסטען, ספעציעל וועו מען האט אזוי פיעל יארען וויייצמאנ'ען אונטערשטיצט. דאס טוט וועה די ציוניסטען, וועלכע פילען דעם גרעסטען רעספעקט פאר די פעהיגקייטען און דעם טאלאנט פון דעם גרויסען פירער. אבער דאס שיקואל האט גע־וואלט, אז דר. וויייצמאן זאל לייגען די גאנצע האפנונג אויף דעם ענגלישען פאלק, און ער האט אויך אונז געמאכט גלויבען אין ענגלאנד. איצט מוז וויייצמאן רעזיגנירען. ניט דערפאר, ווייל ער האט פארפירט די ציוניסטען, נאר דערפאר ווייל די ענגלישע ארבייטער פארטיי האט פאראטען וויייצ־מאנ'ען. זיי האבען באהאנדעלט דעם ציוניסטישען פירער אויף אזא אופן, וואס קיין שום פריעדדיגע רעגירונג האט דאס ניט געוואגט צו טאן. די ענגלישע רעגירונג פון דאונינג סטריט האט אריוסגעוויזען גענוג כאראקטער און אנטשלאסענקייט בעת די פארהאנדלונגען מיט דעם ציוניסטישען פרעמיער נאחום פאשא און אפילו בנוגע דעם אינדישען פירער גאנדי. אבער די רע־גירונג האלט, אז די אידען זענען זיי שוואכסטע פון אלע פעלקער, און אז מען קען לייכט אנפירען פאליטישע מאכינאציעס אויף דעם אידישען רוקען.

"די ארבייטער רעגירונג האט פאראומוירדיגט די ענגלישע טרא־דיציעס און סענטימענטען. מיר מוזען איצט אננעמען א נייע שטעלונג בנוגע דער לאגע און מיר מוזען אינזעהן אונזער טעות. עס איז נויטיג צו־זאמענצורופען אן אויסערגעוויינליכען קאנגרעס, און צו דערווייזען א נייע עקזעקוטיוו".

אין דעם לעצטען פאראגראף ווערט אויסגעדריקט דאס, וואס עס דע־קען יעצט א סך גוטע ציוניסטען. און דאריבער ווערט פארלאנגט א ספע־ציעלער קאנגרעס. און אויב אזעלכעם ווערט פארקומען, ווערט מען מוזען האנדלען ווענען דעם נאנצען פראבלעם, ניט נאר ווענען דעם אפשטעל פון דער איינוואנדערונג, נאר ווענען דער קארדינאל פראגע — ארץ ישראל, די אידען און ענגלאנד.

צום געהרטען רעדאקטאר חבר קרושעווען

אן אינטערעסאנטער בריעף איז גע־דרוקט אין "אקטיאבר" פון א גרופע רבנים צו דער רעדאקציע.

דער בריעף הויבט זיך אן מיט די ווערטער:

"צום נעהרטען רעדאקטאר, חבר קרושעווען!

"איהר האט אודאי נעהערט דעם דאזיגען נאמען, נאר אזא עם הארץ, ווי איהר האט אפשר נארנים נעהערט. איז הערט־זשע: אין קעשענעווי איז ארויסגע־נאנגען א ציימונג "בעסאראביע", אט ווי אייער "אקטיאבר". האט פארפאלגט אי־דען נישט ערנער ווי איהר און רעדאק־טירט האט די דאזיגע ציימונג פונקט אזא אינער ווי איהר, נעהערטער רעדאקטאר, נאר איהר האט אויסגעלעבט זייער ציים אלס פאקטארען אין דער נעזעלשאפטליכער ארבייט. פארקערט זיי הויבען עדשט אן. עס איז בלויז אין די לעצטע עטליכע יאר וואס די "סיק בענעפיט סאסייטיס" האבען זיך אנגענומען מיט נעזעלשאפטליכער ארבייט.

מיר באגריסען היינט די 25 יאר אלטע מאזירער סאסייטי, וועלכע פארנעמט אזא כבוד'ן פלאץ אין אונזער לאקאלער אידישער נעזעלשאפט, און וויינשען איר לאנגע יארען פון טעטיגקייט אויף דעם געביעט פון מאטע־ריעלער פארזארגונג פאר אירע איינענע מיטגלידער אין פון א בריים פאר־צווייגטער נעזעלשאפטליכער מעטיגקייט פאר דער אידישער מאראנטא בכלל.

דער לעקסיקאן פון דער אידישער ליטעראטור, פרעסע און פילאלאגיע

פון נחמן מייזיל.

פיער גרויסע בענדער, איבער 4,000 זייטען. — 1900 ביאגרא־פישע ארטיקלען און נאטיצען. — 671 פאטאגראפישע בילד־דער.

און זשורנאליסטען זיך אפגערופען דא־איף זיין וועגדונג און צוגעשיקט ידיעות וועגען זייער לעבען און ליטעראריש־פעטיגקייט. ארום און ארום האלט דער טייל פון יענעם ערשטען "לעקסיקאן". וואס ברענגט די ביאגראפיעס און כארא־קטעריסטיקעס פון שרייבער, בלויז א 650 זייטען. און דאס זענען, אין אט דעם באנד, אריין שוין אויך ידיעות וועגען די עלטערע אידישע שרייבער, וואס האבען נאך־געלעבט אין געווידמט ביז דער מעגדע־סאר־אפאלע. דער איצטיגער "לעקסיקאן" האלט איבער 4.000 זייטען, ער שליסט אויס, אין, די ערשטע פיער בענדער, די נאנצע עלטערע ליטעראטור ביז דער מע־דעלסאן־תקופה. שוין פון אט דער צאל זייטען פון דעם ערשטען אן צווייטען "לעקסיקאן" זענהען מיר דעם גרויסען אוטערשיער פון די ביידע אויסגאבעס. די נייע, צווייטע, אויסגאבע איז, אלזא, פיעל מאל גרעסער פון דער ערשטער, אפשר 10 מאל גרעסער, פולער אן אויס־שפענדיגער.

די מאטעריאלען פון דער צווייטער, אויסגאבע האט זלמן ריוזען באהיטם זיך ביז אומות־העולם כדרך־כלל צונויפ־נעבראכט אין פארשיעדענע מאגאזינען עם, ליטעראטור־היסטאריש ווערק וכרומה. אין מיין "לעקסיקאן אבער האב איך נאר טיילווייז נעהאט פאר זיך פאר־ארבייטען נעהאט פאר זיך פערזענ־לעכע ידיעות פון שרייבער, בלויז א 650 זייטען. און דאדט זענען, אין אט דעם באנד, אריין שוין אויך ידיעות וועגען די עלטערע אידישע שרייבער, וואס האבען נאך־געלעבט אין געווידמט ביז דער מעגדע־סאר־אפאלע. דער איצטיגער "לעקסיקאן" האלט איבער 4.000 זייטען, ער שליסט אויס, אין, די ערשטע פיער בענדער, די נאנצע עלטערע ליטעראטור ביז דער מע־דעלסאן־תקופה. שוין פון אט דער צאל זייטען פון דעם ערשטען אן צווייטען "לעקסיקאן" זענהען מיר דעם גרויסען אוטערשיער פון די ביידע אויסגאבעס. די נייע, צווייטע, אויסגאבע איז, אלזא, פיעל מאל גרעסער פון דער ערשטער, אפשר 10 מאל גרעסער, פולער אן אויס־שפענדיגער.

די מאטעריאלען פון דער צווייטער, אויסגאבע האט זלמן ריוזען באהיטם זיך פון פארשיעדענע מאגאזינען עם, ליטעראטור־היסטאריש ווערק וכרומה. אין מיין "לעקסיקאן" איבער האב איך טיילווייז נעהאט פאר זיך פאר־ארבייטען נעהאט פאר זיך פערזענ־לעכע ידיעות פון שרייבער, וואס האבען נאך־געלעבט אין געווידמט ביז דער מע־דעלסאן־תקופה. שוין פון אט דער צאל זייטען פון דעם ערשטען אן צווייטען "לעק־סיקאן" זענהען מיר דעם גרויסען אוטערשיער פון די ביידע אויסגאבעס. די נייע, צווייטע, אויסגאבע איז, אלזא, פיעל מאל גרעסער פון דער ערשטער, אפשר 10 מאל גרעסער, פולער אן אויס־שפענדיגער.

די מאטעריאלען פון דער צווייטער, אויסגאבע האט זלמן ריוזען באהיטם זיך פון פארשיעדענע מאגאזינען עם, ליטעראטור־היסטאריש ווערק וכרומה. אין מיין "לעקסיקאן" זענען אויך ידיעות וועגען יידישע שרייבער, וואס האבען נאך־געלעבט אין געווידמט ביז דער מע־דעלסאן־תקופה. שוין פון אט דער צאל זייטען פון דעם ערשטען אן צווייטען "לעק־סיקאן" זענהען מיר דעם גרויסען אוטערשיער פון די ביידע אויסגאבעס. די נייע, צווייטע, אויסגאבע איז, אלזא, פיעל מאל גרעסער פון דער ערשטער, אפשר 10 מאל גרעסער, פולער אן אויס־שפענדיגער.

די מאטעריאלען פון דער צווייטער, אויסגאבע האט זלמן ריוזען באהיטם זיך פון פארשיעדענע מאגאזינען עם, ליטעראטור־היסטאריש ווערק וכרומה. אין מיין "לעקסיקאן" זענען אויך ידיעות וועגען יידישע שרייבער, וואס האבען נאך־געלעבט אין געווידמט ביז דער מע־דעלסאן־תקופה. שוין פון אט דער צאל זייטען פון דעם ערשטען אן צווייטען "לעק־סיקאן" זענהען מיר דעם גרויסען אוטערשיער פון די ביידע אויסגאבעס. די נייע, צווייטע, אויסגאבע איז, אלזא, פיעל מאל גרעסער פון דער ערשטער, אפשר 10 מאל גרעסער, פולער אן אויס־שפענדיגער.

די מאטעריאלען פון דער צווייטער, אויסגאבע האט זלמן ריוזען באהיטם זיך פון פארשיעדענע מאגאזינען עם, ליטעראטור־היסטאריש ווערק וכרומה. אין מיין "לעקסיקאן" זענען אויך ידיעות וועגען יידישע שרייבער, וואס האבען נאך־געלעבט אין געווידמט ביז דער מע־דעלסאן־תקופה. שוין פון אט דער צאל זייטען פון דעם ערשטען אן צווייטען "לעק־סיקאן" זענהען מיר דעם גרויסען אוטערשיער פון די ביידע אויסגאבעס. די נייע, צווייטע, אויסגאבע איז, אלזא, פיעל מאל גרעסער פון דער ערשטער, אפשר 10 מאל גרעסער, פולער אן אויס־שפענדיגער.

די מאטעריאלען פון דער צווייטער, אויסגאבע האט זלמן ריוזען באהיטם זיך פון פארשיעדענע מאגאזינען עם, ליטעראטור־היסטאריש ווערק וכרומה. אין מיין "לעקסיקאן" זענען אויך ידיעות וועגען יידישע שרייבער, וואס האבען נאך־געלעבט אין געווידמט ביז דער מע־דעלסאן־תקופה. שוין פון אט דער צאל זייטען פון דעם ערשטען אן צווייטען "לעק־סיקאן" זענהען מיר דעם גרויסען אוטערשיער פון די ביידע אויסגאבעס. די נייע, צווייטע, אויסגאבע איז, אלזא, פיעל מאל גרעסער פון דער ערשטער, אפשר 10 מאל גרעסער, פולער אן אויס־שפענדיגער.

ער האט געשווארען צו נעמען נקמה פון 9 רייכער

אכט פון זיי האבען ער שוין פארשיקט אין פריזאן און איצט זוכט ער דעם ניינטען.

אן אמעריקאנער צייטונג ברענגט זעהר אן אינטערעסאנטע נעשיכטע ווענען א כיליאנערסקען פארמער פון שיקאגא אדטור קוטען, וועלכער איז באוואוסט אי־בערן נאנצען נאר ווען נאנצען אלע נייז רויבער אין פריזאן. אכט פון די רויבער האט ער טאקי זיכט דאן אין פריזאן פארשיקט, אבער דעם נייניטען האט ער נאך ניט נע־פונגן. די ענינע וואס קענען קוטענען זאגען, אבער פאראוים אז אויך דער נייג־טער ווען זיך פון זיינע הענט ניט ארוים־דרעהען.

די נעווארטע רויבערייי און דער קאלטבלוטיגער פארזוך אומצוברענגען ארויסגענומען א מעסערל פון זיין קע־שענע און האט דערמיט פרובירט צו עפע־נען די אטעמ־רער פון זיין נייגסטען. די ענינע האבען אפילו דערפון קיין אחנונג ניט, ווייל נאר אין דעם מאמענט וואס ער האט אנגעהויבען צו שנייד־דען, האט ער אויפגעהערט צו אטעמען. ער איז אויף דער שטעל טויט נעבליבען.

דאס האט, לויט מיינונג נעבראכט א קאלאסאלען שא־דן, וויייל נאראפ די אריימע האבען נישט בדעה צו נעהן אויף ערשט פראוויזא־ריש, זיך ציקוקען, צוזען פאמיליעס דער־וויייל אין דער היים, און האבען הוצאות אויף צווייי משפחות. דאס האט זיך שלעכט אפגערופען אויף דער איבערוואנ־דערונג.

א באזונדערע צרה אבער איז אין בירא בידושאן. דאדטען האט דער "קאמיטע" פארארדענט אז אפילו די קא־לאניסטען וואס זענען דארט, קאנען ארויס־נעהמען די פאמיליעס נאר מיט א דער־לויבענישי פון די ארנאניזאציעס אין וועל־כע זיי ארבייטען, מערעזשען זאגט, אז די אפוועזענהייט פון פרויען נראבט אוט־טער די נאנצע איבערוואנדערונג, און "קאן וועדען — דאדט מען זאגען אפען — א פאקטאר פון פראסטיטוציע". ער מיינט, אז דער וואס לעבט שוין אין בירא בידושאן און ארבייט דאדטען, וויים אליין די דאדטיגע שוועריגקייטען און ווייך מארקעט פון דער נאנצער וועלט, האט מען נעפיהלט אז ער איז נאקט דער נייגסטער פון אלע וואס ווילען נישט שטעדטע פארלאזען, נאר אין דעם מערעזשיז אין דער קאמיטע זאל מען נעבען דערלויבעניש צו פארלאזען דאס לאנד.

מיליעם ניט צושיידט. דאס האט, לויט זיין מיינונג נעבראכט א קאלאסאלען שא־דן, וויייל נאראפ די אריימע האבען נישט בדעה צו נעהן אויף ערשט פראוויזא־ריש, זיך ציקוקען, צוזען פאמיליעס דער־וויייל אין דער היים, און האבען הוצאות אויף צווייי משפחות. דאס האט זיך שלעכט אפגערופען אויף דער איבערוואנ־דערונג.

א באזונדערע צרה אבער איז אין בירא בידושאן. דאדטען האט דער "קאמיטע" פארארדענט אז אפילו די קא־לאניסטען וואס זענען דארט, קאנען ארויס־נעהמען די פאמיליעס נאר מיט א דער־לויבענישי פון די ארנאניזאציעס אין וועל־כע זיי ארבייטען, מערעזשען זאגט, אז די אפוועזענהייט פון פרויען נראבט אוט־טער די נאנצע איבערוואנדערונג, און "קאן וועדען — דאדט מען זאגען אפען — א פאקטאר פון פראסטיטוציע". ער מיינט, אז דער וואס לעבט שוין אין בירא בידושאן און ארבייט דאדטען, וויים אליין די דאדטיגע שוועריגקייטען און ווייך מארקעט פון דער נאנצער וועלט, האט מען נעפיהלט אז ער איז נאקט דער נייגסטער פון אלע וואס ווילען נישט שטעדטע פארלאזען, נאר אין דעם מערעזשיז אין דער קאמיטע זאל מען נעבען דערלויבעניש צו פארלאזען דאס לאנד.

„א פאקטאר פון פראסטי־טוציע"

אין "עמעס" איז אפגעדרוקט א שארפער ארטיקעל פון מערעזשין, גע־וועהנט ווענען דעם "קאמיטע" פון ווייי טען אריינט. מערעזשין וואדפט פאר דעם קאמיטע אז א רייע פון טוער, אז דאס זיי האבען נישט פארשטאנען דאס פראב־לעם פון בריענען אין דער קאמיטע אז דער אידישער נעזעלשאפט שטעלט אן ספעציעלע פאדערונגען אין דעם ענין פון אנגעהויבען מיט דער ערשטער רייע. אין דעם ארטיקעל ווערט אויסגעדריקט דער מיינונג, אז דאס האט נישט נוט נעווירקט אויף דער קאמיטע, ווייל נאר אין דעם מאמענט וואס ער האט אנגעהויבען צו שנייד־דען, האט ער אויפגעהערט צו אטעמען. ער איז אויף דער שטעל טויט נעבליבען.

דאס האט, לויט מיינונג נעבראכט א קאלאסאלען שא־דן, וויייל נאראפ די אריימע האבען נישט בדעה צו נעהן אויף ערשט פראוויזא־ריש, זיך ציקוקען, צוזען פאמיליעס דער־וויייל אין דער היים, און האבען הוצאות אויף צווייי משפחות. דאס האט זיך שלעכט אפגערופען אויף דער איבערוואנ־דערונג.

א באזונדערע צרה אבער איז אין בירא בידושאן. דאדטען האט דער "קאמיטע" פארארדענט אז אפילו די קא־לאניסטען וואס זענען דארט, קאנען ארויס־נעהמען די פאמיליעס נאר מיט א דער־לויבענישי פון די ארנאניזאציעס אין וועל־כע זיי ארבייטען, מערעזשען זאגט, אז די אפוועזענהייט פון פרויען נראבט אוט־טער די נאנצע איבערוואנדערונג, און "קאן וועדען — דאדט מען זאגען אפען — א פאקטאר פון פראסטיטוציע". ער מיינט, אז דער וואס לעבט שוין אין בירא בידושאן און ארבייט דאדטען, וויים אליין די דאדטיגע שוועריגקייטען און ווייך מארקעט פון דער נאנצער וועלט, האט מען נעפיהלט אז ער איז נאקט דער נייגסטער פון אלע וואס ווילען נישט שטעדטע פארלאזען, נאר אין דעם מערעזשיז אין דער קאמיטע זאל מען נעבען דערלויבעניש צו פארלאזען דאס לאנד.

אין דער פאלקס־פארזאמלונג וואס האט נעהאלטען זיך אין ווינדזאר האל, האט מען נעהערט פיעל רעדעס נעגען דעם אנטי־אידישען באהאנדלונג פון די אידען אין דייטשלאנד. אונטער אנדערע האט דער פרעזידענט פון דער קאנאדישער פעדעראציע פון לעבער, אהרן קאגאן, נעזאגט, אז ווען מען וועט נישט אויפהערען מיט דער באהאנדלונג פון די אידען אין דייטשלאנד, וועט מען נישט קענען אויפהערען מיט דער באהאנדלונג פון די אידען אין אנדערע לענדער. ער האט נעזאגט, אז ווען מען וועט נישט אויפהערען מיט דער באהאנדלונג פון די אידען אין דייטשלאנד, וועט מען נישט קענען אויפהערען מיט דער באהאנדלונג פון די אידען אין אנדערע לענדער.

אין דער פאלקס־פארזאמלונג וואס האט נעהאלטען זיך אין ווינדזאר האל, האט מען נעהערט פיעל רעדעס נעגען דעם אנטי־אידישען באהאנדלונג פון די אידען אין דייטשלאנד. אונטער אנדערע האט דער פרעזידענט פון דער קאנאדישער פעדעראציע פון לעבער, אהרן קאגאן, נעזאגט, אז ווען מען וועט נישט אויפהערען מיט דער באהאנדלונג פון די אידען אין דייטשלאנד, וועט מען נישט קענען אויפהערען מיט דער באהאנדלונג פון די אידען אין אנדערע לענדער.

... (פארזעצונג אויף זייטל 7)